СВІТОВІ ОСВІТНІ ТРЕНДИ:
НАВЧАННЯ ВПРОДОВЖ ЖИТТЯ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
ПЕРЕПІДГОТОВКИ ТА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ
УДУ імені МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА

СВІТОВІ ОСВІТНІ ТРЕНДИ:
НАВЧАННЯ ВПРОДОВЖ ЖИТТЯ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

МАТЕРІАЛИ

Міжнародної науково-практичної конференції
присвяченої *190*-річчю Університету
та *50*-річчю Інституту

20–21 червня 2024 року

Київ
Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова
2024

УДК 37.011:37.016-021.383]:005.745
С 24

За загальною редакцією професора **В. П. СЕРГІЄНКА**

Редакційна колегія:

В. П. Андрущенко	–	член-кореспондент НАН України, академік Національної академії педагогічних наук України, доктор філософських наук, професор;
Р. Г. Драпушко	–	проректор з науково-педагогічної роботи (адміністративно-господарська діяльність), кандидат філософських наук, доцент;
В. Г. Лавриненко	–	проректор з міжнародних зв'язків, кандидат історичних наук, професор;
Н. В. Марченко	–	кандидат педагогічних наук, доцент;
Шебень Володимир	–	кандидат педагогічних наук, професор (Пряшевський університет, Словаччина);
В. П. Сергієнко	–	доктор педагогічних наук, професор;
В. М. Слабко	–	доктор педагогічних наук, професор;
Г. М. Торбін	–	проректор з наукової роботи, доктор фізико-математичних наук, професор;
В. І. Федоришин	–	доктор педагогічних наук, професор;
Л. І. Гладка	–	кандидат фізико-математичних наук, доцент.

С 24 **Світові освітні тренди: навчання впродовж життя в інформаційному суспільстві :** збірник мат. Міжнародної науково-практичної конф., присвяченої 190-річчю Університету та 50-річчю Інституту. – Київ : Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2024. – 278 с.

До збірника ввійшли матеріали учасників Міжнародної науково-практичної конференції "Світові освітні тренди: навчання впродовж життя в інформаційному суспільстві", у яких науковці розглядають актуальні питання теорії, методології та практики неперервної освіти в умовах соціальних та інформаційних змін.

Матеріали збірника можуть бути використані науковцями, практиками, здобувачами вищої освіти в галузі психології, педагогіки та дотичних до них наук.

УДК 37.011:37.016-021.383]:005.745
DOI: https://doi.org/10.31392/UDU-MKNino-2024

© Автори матеріалів, 2024
© Редакційна колегія, 2024
© Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2024

УДК 347.7:004.8

Чичкан Ю. С.,
викладач кафедри комп'ютерної та програмної інженерії
Українського державного університету
імені Михайла Драгоманова,
м. Київ, Україна

ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ ЯК ІНСТРУМЕНТ ДЛЯ НАВЧАННЯ ДОРОСЛИХ

Освіта дорослих, порівняно з традиційною шкільною або університетською освітою, має ряд унікальних особливостей, які зумовлюють певні вимоги та виклики.

Характерними рисами освіти дорослих є [2]:

– *обмежений час*: дорослі студенти, як правило, мають щільний графік, що робить доступ до освіти та її тривалість обмеженими;

– *професійна орієнтація*: навчання часто спрямоване на задоволення потреб конкретної професії або сфери діяльності, забезпечуючи студентів необхідними знаннями та навичками;

– *поєднання з іншими обов'язками*: окрім навчання, дорослі студенти часто мають роботу, сім'ю та інші зобов'язання, які потребують їхньої уваги та часу.

Врахування цих особливостей є ключовим фактором для успішної організації освітнього процесу для дорослих. Саме тому традиційні методи навчання не завжди здатні задовольнити потреби сучасних дорослих студентів.

На сьогоднішній день актуальним вирішенням даної проблеми є використання штучного інтелекту в освітньому процесі, адже він відкриває нові, інноваційні шляхи для суттєвого покращення результативності та доступності навчання для дорослих.

Штучний інтелект (ШІ) – це галузь інформатики, що зосереджена на створенні розумних машин або систем, які здатні виконувати завдання, що зазвичай вимагають людського інтелекту [3]. Системи штучного інтелекту можуть навчатися на даних, аналізувати інформацію, приймати рішення та виконувати дії, подібно до людей.

Впровадження штучного інтелекту в освітню сферу знаменує собою епоху інновацій, які кардинально міняють традиційні методи навчання та відкривають нові горизонти для здобуття знань. Завдяки безпрецедентній швидкості обробки інформації та потужним аналітичним можливостям, ШІ стає незамінним інструментом для удосконалення доступності, ефективності та персоналізації навчання [4].

Штучний інтелект виступає потужним інструментом, що здатний революціонізувати процес навчання дорослих, роблячи його більш ефективним, гнучким та індивідуалізованим.

Особливості використання ШІ саме в освіті дорослих:

Персоналізація навчання.

1. Аналіз даних: ШІ здатен аналізувати великі обсяги даних про студентів, включаючи їхні знання, навички, стиль навчання та прогрес, щоб створювати індивідуальні навчальні плани, які будуть відповідати конкретним потребам кожного студента.

2. Адаптація матеріалів: навчальні платформи з підтримкою ШІ можуть

автоматично адаптувати контент до індивідуальних потреб кожного студента, що підвищує ефективність навчання.

Гнучкість та дистанційне навчання

1. Онлайн курси: ШІ підтримує створення і управління онлайн-курсами, які можуть бути доступні цілодобово, що є важливим для дорослих студентів з обмеженим часом.

2. Миттєвий зворотній зв'язок: інтелектуальні системи надають зворотній зв'язок у реальному часі, допомагаючи студентам швидко коригувати свої помилки та покращувати результати.

Підтримка самостійного навчання

1. Інтерактивні асистенти: чат-боти та інші інтелектуальні помічники можуть допомагати студентам знаходити відповіді на питання, пояснювати складні концепції і давати рекомендації щодо подальшого навчання. Це сприяє більш ефективному використанню часу, підвищенню якості засвоєння матеріалу та сприяючи самостійному навчанню.

2. Адаптивне навчання: ШІ може адаптувати навчальні матеріали відповідно до рівня знань студента, забезпечуючи оптимальний рівень складності.

Мотивація та залученість

1. Гейміфікація: інтерактивні завдання, вікторини і змагання можуть зробити навчання більш цікавим і захоплюючим. Це допомагає дорослим студентам залишатися мотивованими і зосередженими на своїх освітніх цілях.

2. Персональні відзнаки: системи ШІ можуть надавати індивідуальні відзнаки та нагороди за досягнення, що стимулює студентів до подальшого навчання.

Адаптація до ринку праці

1. Моніторинг трендів: ШІ аналізує тенденції на ринку праці та допомагає освітнім установам розробляти програми, що відповідають актуальним вимогам роботодавців. Це особливо важливо для дорослих студентів, які прагнуть підвищити свою кваліфікацію або змінити професію.

2. Курси на вимогу: інтелектуальні платформи можуть швидко створювати нові курси на основі поточних потреб ринку, що дозволяє дорослим студентам отримувати актуальні знання і навички.

Оцінка та зворотній зв'язок

1. Об'єктивна оцінка: ШІ забезпечує об'єктивну та швидку оцінку знань студентів, що є важливим для дорослих, які прагнуть досягати результатів у найкоротші терміни.

2. Аналіз результатів: системи ШІ аналізують результати навчання та надають викладачам інформацію для корекції програм, що підвищує їхню ефективність.

Одним із варіантів ефективного використання штучного інтелекту в освіті дорослих є онлайн-платформа SkillUp AI (https://skillup.online/), яка використовує технології ШІ для покращення навчального процесу. Ця платформа призначена для професійного розвитку, підвищення кваліфікації дорослих та для здобуття нових професійних навичок.

Приклад використання платформи SkillUp AI для навчання дорослих:

Реєстрація і тестування: студент реєструється на платформі SkillUp AI та проходить вступне тестування.

Персоналізований план навчання: на основі результатів тестування та професійних цілей студента створюється індивідуальний план навчання.

Адаптивний курс: студент проходить адаптивний курс, який підлаштовується під його темп навчання та рівень знань.

Чат-бот підтримка: у процесі навчання студент може звертатися до чат-бота за допомогою і рекомендаціями.

Гейміфікація: за успішне виконання завдань і досягнення цілей студент отримує бали, значки та сертифікати.

Актуальні курси: платформа пропонує нові курси, які відповідають сучасним тенденціям на ринку праці.

Платформа SkillUp AI демонструє як використання штучного інтелекту в освіті дорослих може зробити навчальний процес більш ефективним, гнучким та індивідуалізованим

Проте незважаючи на численні переваги, використання штучного інтелекту в освіті дорослих може мати також певні недоліки. А саме:

– Високі витрати на впровадження та обслуговування.

Впровадження ШІ в освітні платформи потребує значних фінансових ресурсів для розробки, підтримки та оновлення технологій. Малим освітнім установам та організаціям може бути складно знайти необхідні кошти для інтеграції ШІ.

– Технічні проблеми та збої.

ШІ-системи можуть страждати від технічних проблем, збоїв та помилок у роботі. Наприклад, чат-боти можуть некоректно інтерпретувати запитання студентів або надавати невірні відповіді, що може призвести до розчарування користувачів та зниження ефективності навчання.

– Відсутність особистого контакту.

Один з основних недоліків використання ШІ в освіті – відсутність особистого контакту між викладачем і студентом. Особистий контакт важливий для розвитку міжособистісних навичок, мотивації та емоційної підтримки, які можуть бути важливими саме для дорослих студентів.

– Проблеми з конфіденційністю даних

Використання ШІ потребує збору та аналізу великої кількості персональних даних студентів. Це викликає питання конфіденційності та безпеки даних. Незахищені або неправильно збережені дані можуть стати мішенню для хакерських атак, що може призвести до витоку конфіденційної інформації.

Загалом, штучний інтелект має значний потенціал для трансформації освіти дорослих, надаючи можливість зробити її більш індивідуалізованою, ефективною, доступною та привабливою. Однак необхідно застосовувати ШІ відповідально та етично, щоб забезпечити його використання на благо всіх студентів. ШІ відкриває нові можливості для освіти дорослих, допомагаючи їм здобувати нові знання і навички, необхідні для успішної кар'єри і особистого розвитку. Саме це робить штучний інтелект важливим інструментом у сучасній системі освіти дорослих.

Література:

1. Надійний штучний інтелект (ШІ) в освіті. URL : https://www.oecd.org/education/trustworthy-artificial-intelligence-ai-in-education-a6c90fa9-en.htm
2. Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи : зб. наук. пр. / редкол. Л. Б. Лук'янова (голова) та ін. ; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України. Київ : Едельвейс, 2012. Вип. 5. 306 с.
3. Усе про використання штучного інтелекту в освіті. URL : https://osvita.ua/news/topics/91271/

4. Що таке штучний інтелект? URL : https://thetransmitted.com/adlucem/shho-take-shtuchnij-intelekt-shi/
5. Як ШІ впливає на систему освіти URL : https://www.facerua.com/iak-shi-vplivaie-na-sistiemu-osviti/

УДК 53(07)+372.853

Чумак М. Є.,
доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри інформаційних технологій і програмування
Українського державного університету
імені Михайла Драгоманова,
м. Київ, Україна

РОЛЬ І МІСЦЕ МІЖПРЕДМЕТНИХ ЗВ'ЯЗКІВ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Практика показує, що вже на перших уроках фізики та інших предметів у 7 класі вчителі звертають увагу учнів на те, що окремі явища, процеси і закономірності природи вивчають інші науки, наприклад, астрономія, математика, хімія, географія, біологія тощо.

Саме міжпредметні зв'язки відіграють роль інтеграції в інформації про різні сторони реальної дійсності, відображають спільне в навчанні і вихованні, свідчать про взаємопроникнення методів однієї науки в інші.

На сьогодні, коли об'єм інформації різко зростає, особливо гостро стоїть проблема інтенсифікації навчального процесу. Пошук найбільш оптимальних шляхів подачі інформації і її засвоєння є цілком актуальним завданням, яке тісно пов'язане з реалізацією міжпредметних зв'язків, які дозволяють організувати навчання так, щоб не було дублювання матеріалу в різних курсах навчальних дисциплін.

Проблемі реалізації міжпредметних зв'язків присвячені роботи цілої низки вчених, методистів, учителів (Атаманчук П. С., Гельфгат І. М., Ільченко В. Р., Мартинюк М. Т, Шарко В. Ф. та ін.), але проблема міжпредметних зв'язків є актуальною. Ця актуальність продиктована новими вимогами і запитами, які стоять перед сучасною школою. Адже зміст шкільної освіти, методи і прийоми навчання можуть бути педагогічно доцільними, якщо вони відповідають вимогам життя. З цими вимогами узгоджується і необхідність встановлення органічних взаємозв'язків між навчальними предметами, зокрема фізики, біології, хімії, математики, географії, інформатики тощо. Актуальність даної проблеми обумовлена також змінами в сфері наук виробництва і технологій, які викликають необхідність змін у навчанні і вихованні молодого покоління. Найбільш суттєві наукові відкриття та технічні досягнення відбуваються на межі суміжних галузей, коли ідеї і методи різних наук застосовуються для розв'язання завдань науки і практики (наприклад, фізична хімія, біофізика, біотехнологія тощо). Актуальність проблеми міжпредметних зв'язків випливає також з комплексного підходу до виховання учнів.